

ДОМАКИНЯ

СЪ ОСОБЕННО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОБРАЗЦИ НА РЪКОДѢЛІЯ,

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

ИЗДАНА НА 10 ЧИСЛО ВСѢКИ МЕСЕЦЪ.

Годишенъ абонаментъ
предплатимъ :

I за абонаментъ на
„Ж. Свѣтъ“
въ България лева 3
„ странство „ 4
II за неабонатитѣ на
„Ж. Свѣтъ“
въ България лева 4
„ странство „ 5

Абонати и въобще
всичко, що се отнася
до „Домакия“, адресу-
ватъ се: до Дирекция-
та на „Женския Свѣтъ“
улица „Войнишна“ № 122
Писма неплатени не се
приематъ.

Съдържание:

Третия годишнина на „Домакия“. — Шевича. —
Кроение. — Домашна кухня. — Обяснение на образците отъ
ръководлия. — Известие. —

Третия годишнина

на

„ДОМАКИНЯ.“

Когато онай двулистна притурка на ръковод-
лия, която въ първата година отъ появяването
на „Женския Свѣтъ“ се испращаше ведно съ него
до всичкитѣ ни абонати и абонатки, като неот-
дѣлна негова частъ, рѣшихме се да отдѣлимъ и
учредимъ на особено списание „Домакия“ съ
особна специална цѣль и программа, нашето ед-
ничко желание бѣ, да го направимъ да бѣде
едно отъ най-потрѣбнитѣ и най-подходящитѣ
помагала на всѣка ученичка, мома, майка, до-
макия, като замѣсти въ семейството учителя-
ката по шивението, кроенето, ръководленето, гот-
варството и всичко въобще необходимо за една
жена, която е натоварена съ толкова много и
разнообразни длъжности; съ една дума, както
го това най-ясно формулирахме въ първия ми-
нжлогодишенъ брой на „Домакията“, ний го-
нѣхме единичката цѣль, ний се стрѣмѣхме къмъ
едничкия край, да спомогнемъ и ний, какъ и
какъ за подготовленето и сдобиването по
всичкитѣ общественни класове съ домашни,
истински фактори на семейното богатство и до-
машното щастие.

Дали сме сполучили ний въ тая си поста-
вена задача, считаме за излишно и нѣма да
разискваме; ще кажемъ обаче, че едногодишното

издание на „Домакията“ дойде да на убѣди,
дѣто тя не е далечъ да стане единичкий вѣренъ
водачъ, първий свѣтлинъ на всѣка жена у насъ
и дѣто въ кратко врѣме ще бѣде една въпию-
ща пужда за всѣка българска домакия. Въ то-
ва нѣщо на увѣрява удовлетворителното распро-
странение отъ първата още година на „Домаки-
нията“, като и писменнитѣ сърадванія и настрѣ-
чения на много отъ абонатитѣ и абонаткитѣ ни.

При все туй обаче ний нѣма да прѣмине-
мъ мълчишката обстоятелството, че списанието „До-
макия“ е още много несвършено и има нуж-
да отъ много още попълняване, усвършен-
ствуване; истина е, и ний го исповѣдаваме, че
нуждно е повече да се поработи върху него, за
да се въздигне то на изискуемата се по прѣд-
назначението и программата му висота; неизбѣж-
но нужно е, казваме, да се зематъ сериозни
мѣрки, щото отворенитѣ вече въ него клонове
да се допълнятъ и усвършенствуватъ още
повече, както и да се обърне повече внимание
на нѣкои отъ тѣхъ, които по една или друга
причина сѣ били занемарени, а и да се отво-
ръжатъ най-послѣ и нови клонове, които ще прѣд-
ставляватъ интересъ за жената, толкова като
домакия, болгото и като майка.

Дирекцията ни, като зела прѣдъ видъ го-
рѣказаното и изучила тщательно отъ една страна
недостатѣцитѣ на списанието, а отъ друга пъкъ
пуждитѣ му, погрижила се своевременно да земе
всички възможни мѣрки за прѣмахване всичко
онуй, що би попрѣчило въ изпълнение на про-
граммата му. За тая цѣль тя намислила пър-
вомъ да увеличи обема на притурката почти въ
двоенъ размѣръ, като рѣши да издава ръковод-

лията въ особенна двулистна прибавка, по величина съразмърно публикуванитѣ всѣки пътѣ ржкодѣлни, а «Домакиня» въ цѣла кола. Съдържанieto на «Домакинята» ще се състои отъ редъ статии, относящи се до образуванието на домакинята, майката, до подготовленieto на момитѣ за добри кѣщовници, способни да управляватъ дома и да ошастливиѣтъ семейството си. Покрай минжлогодишнитѣ клонове по домакиньството, шпението, кроението, домашната медицина, ще се обърне тая година особено внимание на ония по домашната кухня, благоприличието, ще се даватъ винаги общеполезни съвѣти, ще се откриѣтъ нови клонове по дѣтинското въспитание, хигиена и др. т. н.

Годишниятъ абонаментъ на «Домакинята» само се опрѣдѣли за въ България 4 лева, а за странство 5 лева; а заедно съ списанието «Ж. Свѣтъ» за въ България 7 лева, а за странство 9 лева.

Шевица.

30-а фигура прѣдставлява едно хубаво цвѣтенце, на което се виждатъ тичинкитѣ, чашката и пр. То се трипосва и напълнюва по обыкновенному, тичинкитѣ му образуватъ дупки, листоветѣ по срѣдата се раздѣлятъ, както се то види и въ фигурата, а чашката става чрѣзъ корень и тигелъ.

Темелуна. (Фиг. 31). Начертавате цвѣтенцето, трипосвате 5-тѣхъ му листчета и правите обиколката имъ, както и срѣднитѣ части, съ възходяща шевица, слѣдъ като направите прѣдварително малката срѣдня дупка; послѣ напълнювате празното мѣсто на двѣтѣ по-голѣми листчета съ правилни бодове на точки. Вътрѣшната частъ на 3-тѣ по-малки листчета се напълнюва тѣй: убодвате нѣколко пъти иглата на единия край, и изваждате отъ насрѣщния край, а послѣ правите сѣщото и отъ другата страна, тѣй щото вторитѣ конци да се кръстосватъ съ първитѣ. Най-послѣ, за да бѣдѣтъ концитѣ неподвижни, на всѣко кръстосване правите по единъ бодъ.

Очички съ разни срѣди. 32-а фигура е едно търкалесто цвѣтче, което може да се тури като прибавка на нѣкоя широка назъбна шевица, прѣд-назначена да украси нѣкоя възглавница, нѣкоя вътрѣшна бѣла фусти, или пъкъ като шевица при нѣкоя батистена дрѣшка.

Нарисуваме фигурата, трипосвате и първомъ правите съ възходящъ шевъ окръжността и отръзвате съдържащия се въ неѣ кръгъ. Така се изпълнява тѣй нарѣчената голѣма фестопова дупка. Послѣ убодвате иглата въ едно кое-да-е мѣсто на окръжността и ѣ изваждате отъ насрѣщния край; около тоя конецъ овивате нѣколко пъти втория конецъ, съ който ще слѣзете надолъ и убодвате

отново иглата си на друга малко по-долу лежаща точка и ѣ изваждате пакъ отъ насрѣщния край и тѣй нататѣкъ, додѣто постапите така и съ петъ-тѣхъ конци. Тия всички се кръстосватъ, както се и то показва и въ фигурата, въ една срѣдня точка, дѣто, за да се държатъ правилно и здраво, прѣкарватъ иглата си около центра, за първия още кръгъ ту подъ единия конецъ, ту надъ другия конецъ, а за втория кръгъ ту надъ онѣзи конци, които иматъ конца отдолъ за първия кръгъ, ту подъ онѣзи пъкъ, които го иматъ отгоръ, додѣто образувате показвания въ фигурата центръ. Най-послѣ напълнювате срѣднитѣ листчета и правите по фигурата възходяща шевица. Центрътъ на въпросното цвѣтенце може да стане по 33-а фигура: външната окръжностъ се прави корень, срѣднитѣ три — тигелъ, а послѣдната — очичка, въ срѣдата на която се прави една звѣздоподобна шевица, изработена, както оная въ 28-а фигура.

Око съ центръ цвѣтенце. (Фиг. 34). Тоя видъ шевица е много хубавъ и живописенъ и служи за украсяване на бѣли платове, като се тури подъ нѣкоя широка назъбена шевица. Разстоянието между двата концентрически кръгове, които сѣ направени съ корень, изрѣзва се и се ошива съ двойни конци, едната около другата, както е показано въ 32-а фигура. Цвѣтенцето се прави съ възходяща лѣчеста шевица, а по срѣдата му — очичка.

Въ сѣщитѣ случаи, въ които и 32-а фигура, употребяваме и 35-та фигура, която се изработва тѣй: първата и втората окръжности сѣ коренни, а по между имъ бодове на прости точки. Срѣдата пъкъ се прави тѣй: убодваме иглата въ една кои-да-е точка на втората окръжностъ, а послѣ на втора безъ да се тегли много, за да образува джгичка; при второто убодване иглата се прѣкарва прѣзъ джгичката и се продължава така по цѣлата окръжностъ. Послѣ ще се прѣкарва отново иглата прѣзъ всѣка джгичка, и най-послѣ ще се направи кръстосването на концитѣ, като се убодва иглата на една кои-да-е точка и се изважда отъ насрѣщната ѣ. Отвѣтъ първата окръжностъ правимъ продълговати очички.

Трандифилъ. (Фиг. 36). Нарисуваме го и трипосваме. Първомъ изпълняваме двата при центра листове, а послѣ полуокръжния корень отъ единия листъ до другия. Въ вътрѣшността правимъ единъ видъ тънка мрѣжа, а послѣ — кореня наоколо съ четиритѣхъ на горната му страна, полувъзходящи дупки. Пространството между окръжния и полуокръжния корени се напълнюва съ тигелъ. Подиръ това изпълняваме първия редъ отвѣтъ окръжния корень съ възходящъ шевъ, а послѣ и втория редъ, а най-послѣ и третия на двата по-голѣми листове. Изрѣзваме плата подъ мрѣжата, която тогава прѣдставлява сѣмената на цвѣтето. И тоя видъ шевица се прави на гергезъ.

Кроение.

Детска пръстилица.

1-й моделъ (фиг. 15)

	1-й ръстъ	2-й ръстъ	3-й ръстъ
Височина см.	25	см. 26	см. 27
Ширина "	16	" 17	" 18
Вратникъ "	20	" 22	" 24

Тукъ 3-й ръстъ ни служи за примѣръ.

Начертаваме си единъ правоъгълникъ ABCD, 27 см. високъ и 9 см. широкъ. Измѣрваме подъ А $\frac{1}{2}$ отъ височината на правоъгълника и прѣкарваме линиата EF успоредна на АВ; измѣрваме подъ EF $\frac{1}{2}$ отъ вратника и прѣкарваме линиата GH, успоредна на АВ; измѣрваме отъ Е къмъ F $\frac{1}{2}$ отъ обиколката на шията и поставяме J; отъ J спускаме къмъ GH перпендикуляра JK; измѣрваме отъ А къмъ B $\frac{1}{2}$ отъ ширината на правоъгълника и поставяме L; измѣрваме 2—2½ см. отъ D къмъ B и поставяме M.

Вратникъ. Описваме една полуокръжностъ отъ Е до G прѣзъ срѣдата на JK.

Контура. Описваме отъ точката А една крива линиия на еднакво разстояние отъ вратника до линиата EF, а послѣ съединяваме тая точка съ M чрѣзъ една крива линиия по правата FH, като се отдалечаваме отъ нея по 1—1½ см., а най-послѣ съединяваме M съ C чрѣзъ една малко накривена линиия.

Заденъ край. Отъ Е до L една наклонна линиия.

Скрояване и зашиване. Зема се платъ нике два пѣти колкото правоъгълникътъ ABCD, сгъва се точно по срѣдата, поставя се отгорѣ му патронътъ и се скроява. На полуокръжността EG се пришива ширитъ или ивица, а на външния край — бѣла шевница или дантела.

2-й моделъ (фиг. 16).

Начертаваме си правоъгълника ABCD, високъ 40 см. и широкъ 13 см. Измѣрваме отъ А къмъ C 10 см. и прѣкарваме линиата EF успоредна на АВ; отъ F къмъ E 4 см. и поставяме G; отъ B къмъ A 3 см. и поставяме H; отъ C къмъ D 1 см. и поставяме J; отъ D къмъ B 9 см. и поставяме K; отъ B къмъ D 14 см. и поставяме L.

Прѣдния срѣда. Линиата EC.

Вратникъ. Съединяваме чрѣзъ крива линиия Е съ H.

Изръзано мѣсто на ръкава: Съединяваме чрѣзъ $\frac{1}{4}$ отъ окръжностъ L съ G и чрѣзъ малко накривена линиия G съ H.

Контура. Съединяваме L съ K чрѣзъ крива линиия, която по срѣдата се отдалечава отъ правата BD на 1—1½ см.; K съ J чрѣзъ крива линиия.

Скрояване и зашиване. — Скрояваме прѣстилицата споредъ патрона, който прѣдставлява половината, като поставимъ линиата EC надъ сгънатата страна на плата.

Порѣбваме и украсяваме външната страна на контурата; къмъ точката H пришиваме и отъ

двѣтъ страни по една ивица 3 см. широка и дълга до кръста L, дѣто се закопчаватъ.

Женски гащц.

1-й моделъ (фиг. 17) Земяние мѣрки.

1. Гръдната обиколка, прѣкарвайки мѣрката подъ лактитѣ, безъ да ъм теглимъ.

2. Дължината на гащитѣ отъ кръста до подъ колѣнитѣ, повече или по малко, споредъ желанието и вкуса.

3. Кръстна обиколка.

Мѣрки на модела.

1. Гръдна обиколка 60 сантим.

2. Дължина на гащитѣ 58 " и

3. Кръстна обиколка 38 "

Начертаваме си единъ правоъгълникъ ABCD, имѣющъ за височина 2-а мѣрка, увеличена съ $\frac{1}{2}$ отъ гръдната обиколка и за ширина половината отъ гръдната обиколка. Отъ А къмъ C измѣрваме $\frac{1}{2}$ отъ гръдната обиколка и прѣкарваме линиата EF, успоредна на АВ; отъ А къмъ C измѣрваме половината отъ гръдната обиколка и прѣкарваме линиата GH, успоредна на АВ; отъ А къмъ B — $\frac{1}{2}$ отъ гръдната обиколка и поставяме J; на лѣво отъ J нанасяме половината отъ разстоянието AJ и поставяме K. Отъ D. къмъ C измѣрваме $\frac{1}{2}$ отъ гръдната обиколка и поставяме L; отъ L излизаме 2 смтм. навънъ отъ правоъгълника и поставяме M.

Задница на гащитѣ. Съединяваме чрѣзъ една наклонна и малко накривена линиия G съ J и чрѣзъ наклонна линиия J съ F.

Прѣдница на гащитѣ. Отъ G къмъ K прѣкарваме една наклонна линиия GN, която се прѣкъсва на разстояние 2 смтм. надъ правата EF; прѣкарваме отъ G до N една крива линиия, която да се отдалечава отъ 3—4 смтм. отъ наклонната, съединяваме най-послѣ N съ F.

Доленъ край Съединяваме M съ D чрѣзъ една малко накривена линиия.

Скрояване и зашиване. Скрояваме същевременно двѣтъ половини на гащитѣ на удвоенни платъ, като поставимъ FD на сгънатата страна; на горната страна правимъ една цѣпка, дълга колкото $\frac{1}{4}$ отъ гръдната обиколка. Образоваме си отдѣлно всѣка една отъ крачулитѣ на гащитѣ, като ги зашиваемъ отъ G до M чрѣзъ повалеатъ ръбъ. Долната частъ на крачулата ще наберемъ и ще пришиваемъ къмъ лицето шевница тоже набрана, а послѣ, ще покрийемъ шева съ една ивица, пришита отгорѣ и отдолу.

За гарнирането на цѣпката виждѣ брой 6 стр. 23 шиење фиг. 31, 32, 33 и 34.

Съединяваме чрѣзъ поваленъ ръбъ заднитѣ части на гащитѣ отъ J до G, а послѣ отъ G до N. Набвраме горната частъ на прѣдницата на гащитѣ отъ едната цѣпка до другата, като оставяме и отъ двѣтъ страни едно мѣсто отъ нѣколко смтм. ненабрано. Послѣ поставяме колана, високъ 8 смтм. и дългъ колкото половината отъ дължината на кръста

плюс 3 снтм. прѣдопрѣдѣлени да покриватъ заедно съ гашитѣ цѣпкигъ.

Пришиваннето на колана става по начинъ, изложенъ въ 1-я моделъ за дѣтинскитѣ гашички; на двѣтъ краища на тоя коланъ се пришиватъ копчета. По същия начинъ постѣпватъ, за заднята частъ а по крайщата правѣтъ петелки.

2-й моделъ (фиг. 18)

- Мѣрки: 1-о Грѣдна обиколка 88 снтм.,
2. Дължина на панталона 70 снтм. и
3. Кръстна обиколка 60 снтм.

Начертаваме единъ правоъгълникъ ABCD. нмѣющъ за височина дължината на гашитѣ, увеличена съ $\frac{1}{10}$ отъ грѣдната обиколка, а за ширина половината отъ грѣдната обиколка. Отъ А къмъ С измѣрваме $\frac{1}{10}$ отъ грѣдната обиколка и дръпваме линиата EF, успоредна на АВ; обозначаваме съ G половината на разстоянието AE; измѣрваме отъ G къмъ С половината отъ грѣдната обиколка и дръпваме линиата HJ, успоредна на АВ. (Когато грѣдната обиколка е повече отъ 90 снтм., дръпваме линиата HJ 2—3 снтм. по-нагорѣ.) Измѣрваме отъ В къмъ А $\frac{1}{10}$ отъ грѣдната обиколка и поставяме К; отъ F къмъ E измѣрваме $\frac{1}{4}$ отъ грѣдната обиколка и поставяме L, G—8 снтм. подъ F, споредъ височината, която искамъ да дадемъ на колана по прѣдната срѣда, поставяме M. Отъ G къмъ D измѣрваме $\frac{1}{4}$ отъ грѣдната обиколка и поставяме N.

Прѣдниця. Съединяваме Т съ L чрѣзъ наклонна, а послѣ накривена линия, която се отдалечава отъ първата 5—6 см; на лѣво отъ наклонната линия изрѣзваме горния край като съединимъ Е съ М чрѣзъ една крива линия.

Задниця. Съединяваме чрѣзъ една леко накривена линия Т съ К и чрѣзъ една наклонна К съ Е

Зашиванне на крачулата. Една наклонна линия отъ Т до N, а послѣ една крива, отдалечающа се на лѣво отъ наклонната отъ 4—5 снтм., която на височина 3—4 снтм. отъ долния край е съвсѣмъ права.

Доленъ край. Линиата CN. За една гашичка съ пвица, ако грѣдната обиколка е по-малка отъ 90 снтм., разстоянието CN нѣма да бѣде по-малко отъ 30 снтм.; а за гашичка просто порѣбена, то нѣма да надмнива 26—28 снтм.

Домашна кухня.

Разнитѣ части отъ говеждото, телешкото, агнешкото и свинското месо се раздѣлятъ споредъ качеството и службата имъ на нѣколко, а именно на четири категории, както се то ясно види въ слѣдующата таблица.

1-а Категория	2-а Категория	3-я Категория	4-а Категория
I ГОВЕЖДО МЕСО.			
Филетъ, гърбъ, или ребра, бутъ (кълки), чуленъ 1) (колѣнъ), контро-филе (лъжи-филе)	Грѣбна частъ, рамо, покрити ребра, 3) долна частъ на шията съкъ (травшъ) II, и частъ отъ слабини III.	Шия, открити (IV) ребра, гърди, долна частъ на съка 4) (III).	Глава и страни, опашка, плешка (рамо) 4) крака.

II ТЕЛЕШКО МЕСО.			
Гърбъ и блѣ-реци, филетъ, бутъ, покрити ребра, котлетъ и опашка	Гърди, открити ребра, рамо 3)	Шия, плешка 4)	Страни чуленъ 4)

III АГНЕСКО МЕСО.			
Котлетъ, чуленъ (колѣнъ), гърбъ съ филети, рѣбца, бутъ (жигѣ)	Открити ребра, рамо 3)	Гърди, шия	Главъ, страни, плешка 4) крака.

IV СВИНСКО МЕСО

Всички части сѣсѣтливо вкусни и добри. Освѣтъ филетни, грѣбнакътъ ни и котлетните му части; всички другитѣ му части се идѣтъ по-зече задушено или солено.

Най-добритѣ части отъ:

I. Говеждото	II. Телешкото	III. Агнешкото	IV. Свинското
Езикъ бѣбреци	бѣбреци глава	Езикъ, крака бѣбреци.	Всички части

1) Части отъ месо, употребими за бифтекъ и печено. — 2) За котлети и печено. — 3) За печено, задушено и бульонъ. — 4) За бульонъ, мусака, тѣстени работи, «ragu».

